

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Фокша Віктор Сергійович

УДК 657

**ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ВИТРАТ НА КАЛЬКУЛЮВАННЯ
СОБІВАРТОСТІ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ
(НА ПРИКЛАДІ ПП «МІД»)**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

**АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»**

Тернопіль – 2019

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Хомин Петро Якимович
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя;

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту

О.С. Білоус

Захист відбудеться “27” грудня 2019 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, ауд. 24.

З дипломною роботою за ОКР «Магістр» можна ознайомитись на кафедрі бухгалтерського обліку і аудиту Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для сучасного економічного стану України характерним є підвищення ролі транспорту, який забезпечує життєдіяльність населення, функціонування і розвиток економіки держави, збереження її обороноздатності, можливість досягнення зовнішньоекономічних цілей країни. Проте розвиток цих економічно вигідних перевезень стримується через нестачу сучасних вантажних автомобілів, причепів та напівпричепів, придатних для експлуатації у Західній Європі за своїми технічними та екологічними стандартами.

Євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньоекономічним пріоритетом України, реалізація якого у транспортній сфері дозволить збільшити обсяги перевезень міжнародними транспортними коридорами, що розташовані на території України, покращити умови експорту українських товарів, залучити національних перевізників до транспортування транзитних вантажів між Європою та Азією, покращити безпеку руху тощо. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої передбачає розширення і зміцнення співробітництва України з ЄС у сфері транспорту з метою сприяння розвитку стабільних транспортних систем, здійснення ефективних і безпечних транспортних перевезень та посилення основних транспортних зв'язків між територіями сторін Угоди.

Питанням організації обліку на автотранспортних підприємствах присвячені праці вітчизняних фахівців: П. Й. Атамаса, А. В. Базилюка, М. С. Горяєва, М. О. Гури, В. Б. Захожай, Ю. Д. Малярєвського, Ж. К. Нестеренко, Л.К. Сук, однак, попри це, вони належать до недостатньо висвітлених та вузько спрямованих, що, на нашу думку, потребує вивчення, уточнення з метою формування додаткових рекомендацій.

Мета дипломної роботи – конкретизація об'єктів обліку та аудиту діяльності підприємств-перевізників відповідно до виділених видів вантажних перевезень, які здійснюються автомобільними перевізниками, на базі поєднання облікового та податкового підходів та побудова моделі їх наступного облікового відображення.

Для досягнення мети визначені такі завдання:

- вивчення теоретичних основ обліку виробничих витрат діяльності підприємства;
- ознайомлення з організацією обліку виробничих витрат на підприємстві;
- виявити шляхи вдосконалення класифікації виробничих витрат та методів їх обліку.

Об'єктом дослідження є сучасний стан обліку витрат виробництва на ПП «МІД».

Предметом дослідження є методологія та діюча практика обліку витрат виробництва, реєстри бухгалтерського обліку, звітність підприємства.

При написанні дипломної роботи були використані такі методи дослідження, як аналіз та дослідження літературних джерел, аналіз і синтез опрацьованої інформації, розробка власних висновків та статистичних методів.

В ході дослідження на підприємстві було проаналізовано основні напрямки, функції та завдання служби охорони праці на підприємстві. Вивчено і проведено аналіз небезпечних та шкідливих факторів умов праці на підприємстві, а також запропоновано рекомендації щодо їх негайного усунення. Інформаційна база, що була використана при написанні дипломної роботи представлена законодавчими нормативними актами, науковими монографіями вітчизняних економістів, періодичною літературою: статтями з журналів «Все про бухгалтерський облік», «Облік та аудит».

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати дослідження мають прикладний характер і спрямовано на удосконалення обліку транспортних засобів та автомобільних перевезень на автотранспортних підприємствах. Розроблені методика і рекомендації дають змогу одержувати повну і достовірну оперативну та аналітичну інформацію про витрати автопідприємства на автоперевезення, яку орієнтовано на прийняття управлінських рішень нині та у майбутньому, що особливо актуально в умовах ринкової економіки.

Структура та обсяг роботи. Дослідження складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету і задачі дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі **“Теоретичні передумови побудови обліку та контролю автомобільних перевезень”** зосереджено основну увагу на розвитку автомобільних перевезень у контексті реалізації євроінтеграційних заходів та автомобільних перевезеннях як об'єкті обліку та аудиту.

У другому розділі – **“Методика обліку та аудиту автотранспортних перевезень”** визначено особливості організації обліку на автотранспортному підприємстві. Досліджено принципи згортання та розгортання інформації, а також формування собівартості автомобільних перевезень.

У третьому розділі – **“Інформаційне забезпечення аналізу та аудиту транспортних засобів та автомобільних перевезень ”** оцінено обсяг автомобільних перевезень та методи формування собівартості автомобільних перевезень.

У четвертому розділі – **“Діагностовано систему управління фінансовими ресурсами ПП «Мід»** здійснено загальну оцінку фінансових результатів підприємства. Проаналізовано динаміку використання майна.

У п'ятому розділі – “Обґрунтування ефективності діяльності ПП «МІД» оцінено фінансову стійкість підприємства, а також структуру його ресурсів.

У шостому розділі – “Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях” оцінено стан охорони праці на підприємстві, а також проаналізовано заходи щодо підвищення надійності захисту промислово-виробничого персоналу об'єкта (цеху) під час роботи в умовах радіоактивного забруднення місцевості.

ВИСНОВКИ

У результаті написання дипломної роботи розглянуто та узагальнено організаційно-методологічні аспекти обліку, аналізу і аудиту автомобільних підприємств, що призвело до отримання наступних результатів:

Практична реалізація завдань АТП полягає у наданні якісної послуги. На цей процес впливають безліч чинників, які необхідно врахувати при організації діяльності. Сюди можна віднести: різні види перевезень, їхній обсяг, умови ліцензування.

Показником собівартості є тариф, який може бути на 1 км, 1 ткм або 1 т, 1 пасажира, за 1 год. роботи автомобіля.

Враховуючи особливості діяльності, перевізник самостійно вибирає тариф. Калькуляційною одиницею є витрати на 1 грн. доходу.

ПП «МІД» у 2018 та 2017 роках отримало збитки, що становило 96,4% від його прогнозованої величини $(144,6 : 133) * 100$. Приріст збитку становив 161,6 тис. грн., або $(161,6 : 133) * 100 = 121,5\%$. Негативний результат зумовлений величиною собівартості. Так у 2018 році її частка складає 102,6%, тобто перевищує доходи на 40,6 тис. грн., а у 2017 році – 98,8 %.

Ефективність використання активів є низькою. Одна гривня наданих послуг принесла ПП «МІД» збиток в сумі 19,5 коп. Це на 5,7 коп. більше рівня минулого періоду.

Питома вага необоротних активів – 11,0 % в 2017 р. і зменшилася до 9 % у 2018 р. Майно ПП «МІД» за аналізований період зросло на 105,9 тис. грн., або на 27 %, що свідчить про нарощування обсягів основної діяльності. Вага оборотних в 2018 р. склала 91,0%, зросла на 2%. Найбільшу питому вагу займають запаси - 49% у 2017 р. та 48% у 2018 році.

Власний капітал ПП «МІД» зменшується: в 2018 р. – на 411,3% в порівнянні з 2017 р. за рахунок росту збитку на 573,9 тис. грн.

У 2018 р. у порівнянні з 2017 р. значно виросли поточні зобов'язання (на 408,2 тис. грн., або на 83,7%), що є негативним.

На ПП «МІД» за звітний період весь приріст активів відбувся за рахунок позичених джерел. Їх величина зросла на 105,9 тис. грн. або на 3 %.

У джерелах формування найбільшу вагу становлять саме власні засоби. Їх від'ємне значення на ПП «МІД» можна оцінювати як негативну тенденцію.

Сума позиченого капіталу зросла на 408,2 тис. грн., або на 83,7%. Його частка в структурі капіталу зросла на 55,5% і складає 180,4 % сукупного капіталу підприємства.

Збитковість активів зросла через зростання збитковості реалізації на 14,1 коп. та збільшення коефіцієнта оборотності активів – на 19,3 коп. Тому резервами її зниження є зниження збитковості реалізації та сповільнення оборотності активів.

ПП «МІД» необхідно також збільшувати обсяги замовлень, розширювати клієнтську базу, зменшити собівартість виконаних робіт шляхом заміни більш вартісних матеріалів на менш вартісні еквівалентної якості або ж збільшити ціну на виконання газопровідних робіт з метою окупності.

АНОТАЦІЯ

Фокша В.С. Облік, контроль і аналіз витрат на калькулювання собівартості автомобільних перевезень (на прикладі ПП «МІД»). – Рукопис.

Дипломна робота за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2019.

У дипломній роботі досліджено широке коло питань обліку та контролю автомобільних перевезень в умовах ринкової економіки. Визначено специфіку автотранспортного виробничого процесу та особливості формування витрат на вантажному автомобільному транспорті, їхній вплив на організацію обліку витрат. Одержала подальший розвиток методика обліку витрат в умовах дії нового податкового законодавства. Запропоновано основні напрямки удосконалення обліку витрат і калькулювання собівартості з використанням міжнародних стандартів обліку.

Наведено бухгалтерські проведення з обліку доходів і витрат автотранспортних підприємств при здійсненні перевезень пасажирів. Розглянуто документи, якими повинні в обов'язковому порядку супроводжуватись перевезення пасажирів автомобільним транспортом.

Ключові слова: облік витрат, калькулювання собівартості, міжнародні стандарти обліку, податкове законодавство.

ANNOTATION

Foksha VS Accounting, control and analysis of costs for calculating the cost of road transportation (on the example of PE "MID"). - Manuscript.

Thesis for the specialty 071 - Accounting and taxation. - Ivan Puliyui Ternopil National Technical University. - Ternopil, 2019.

The thesis deals with a wide range of issues of accounting and control of road transport in a market economy. The specificity of the motor transport production process and the peculiarities of formation of costs on freight road transport, their influence on the organization of cost accounting are determined. The method of accounting for expenditures under the terms of the new tax legislation was further developed. The basic directions of improvement of the accounting of expenses and costing using the international accounting standards are offered.

The bookkeeping of accounting of incomes and expenses of motor transport enterprises at carrying out of transportation of passengers is resulted. The documents, which must be accompanied by the carriage of passengers by road, are considered.

Keywords: cost accounting, costing, international accounting standards, tax law.